

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5Tos/54/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124010238
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Štefan Novák, LL.M.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6124010238.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Nováka, LL.M. a sudcov JUDr. Bc. Viktora Marka, PhD. a JUDr. Martina Ľuptáka, PhD., MBA, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., na neverejnom zasadnutí konanom dňa 25. júna 2024 v Banskej Bystrici, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7PP/14/2024 zo dňa 30.04.2024, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a .

odôvodnenie:

Uznesením sp. zn. 7PP/14/2024 zo dňa 30.04.2024 samosudca Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného A. B., nar. XX. XX. XXXX v C., trvale bydliskom D. E. F. C., t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica - Kráľová, o podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zo dňa 06. 03. 2024, ktorý mu bol postupne uložený rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 1T/74/2023 zo dňa 21. 11. 2023 v trvaní 8 (ôsmich) mesiacov a trestným rozkazom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 3T/105/2022 zo dňa 18. 11. 2022 v trvaní 1 (jedného) roka, vždy so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí konanom dňa 30.04.2024 sťažnosť, ktorú bližšie nezdôvodnil a neskôr ani písomne nedoplnil.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Po postupe v zmysle uvedeného ustanovenia krajský súd dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nebola dôvodne podaná, pretože u neho neboli splnené zákonné podmienky vyžadované ustanovením § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na jeho podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že A. B. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody postupne uložený rozsudkom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 1T/74/2023 zo dňa 21.11.2023 v trvaní 8 mesiacov a trestným rozkazom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 3T/105/2022 zo dňa 18.11.2022 v trvaní 1 roka, vždy so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Dňa 06.03.2024 bol okresnému súdu doručený návrh odsúdenie na podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o ktorom prvostupňový súd rozhodol sťažnosťou napadnutým uznesením.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona ak ide o osobu odsúdenú za prečin, po výkone polovice uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody, môže súd odsúdeného podmienkové prepustiť

na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Preskúmaním konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia sťažnostný súd zistil, že toto bolo vykonané v súlade so zákonom, keď prvostupňový súd nariadil a vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul procesné strany, oboznámil listinné dôkazy a dal odsúdenému možnosť dostatočne realizovať jeho práva, ktoré mu vyplývajú z ustanovení Trestného poriadku. Okresný súd teda, pri dôslednom dodržaní procesného postupu a rešpektovaní práva odsúdeného na obhajobu, rozhodol na verejnom zasadnutí v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania. V tomto smere vykonané dôkazy správne vyhodnotil, a to jednotlivo, ako aj v ich súhrne, odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá všetkým hľadiskám obsiahnutým v ust. § 176 ods. 2 Trestného poriadku, prejednávanej prípadu venoval náležitú pozornosť a nemožno mu v tomto smere nič vyčítať. Stručne vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zároveň zistiteľné, akými právnymi úvahami sa prvostupňový súd spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona.

V rámci teoretického exkurzu krajský súd uvádza, že pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení, vychádzajúc z ust. § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, musí súd zhodnotiť konanie odsúdeného pred spáchaním trestného činu, jeho správanie vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň reálne zhodnotiť predpoklad, či v budúcnosti povedie riadny život, pričom sa prihliada aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva. Pre podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky. Formálnu - vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a materiálnu - plnením svojich povinností preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Formálnu podmienku pre podmieničné prepustenie odsúdený splnil po vykonaní polovice uloženého trestu, a to dňa 23.11.2023.

Pokiaľ však ide o materiálne podmienky, tieto podľa zistení krajského súdu neboli splnené, pretože odsúdený plnením svojich povinností počas výkonu trestu síce preukázal potrebné polepšenie, avšak nie je možné vysloviť predpoklad, že v budúcnosti povedie riadny život.

Očakávanie, že odsúdený povedie riadny život, ako jedna z materiálnych podmienok podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, musí byť dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení jeho osobnosti, doterajšieho pôsobenia vo výkone trestu, ale aj jeho predchádzajúceho spôsobu života, vrátane jeho trestnej činnosti, možnosti jeho nápravy a osobných pomerov, a tiež je potrebné prihliadnúť aj na účel trestu. Pokiaľ ide o materiálnu podmienku na podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, teda očakávanie, že odsúdený povedie riadny život tak, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie, posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktoré je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu, povedie riadny život t.j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Pokiaľ ide o posúdenie splnenia materiálnych podmienok pre podmieničné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, súd v tejto súvislosti skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda, či uňho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zväžiť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti. Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Urtos 7/2019 zo dňa 21. 08. 2019).

Pri rozhodovaní o podmienčnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu, ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Len tak je totiž možné spoľahlivo posúdiť, či aktuálne správanie sa odsúdeného a plnenie jeho povinností vo výkone trestu odňatia slobody nie je len vonkajším prejavom jeho prispôsobenia sa prostrediu ústavu na výkon trestu, ale je výrazom skutočných zmien jeho osobnosti odôvodňujúcich nádej, že v budúcnosti povedie riadny život (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Tdo 27/2017 zo dňa 25. 05. 2017).

Pokiaľ ide o správnosť napadnutého výroku, sťažnostný súd je názoru, že všetky bližšie rozvedené skutočnosti v napadnutom uznesení neumožňujú v prípade odsúdeného vyhovieť jeho návrhu na podmienčné prepustenie. Uvedené zistenia, ktoré bral prvostupňový súd do úvahy pri svojom rozhodnutí, sú zistené správne a sú tými relevantnými skutočnosťami, ktoré bolo potrebné zvážiť a vyhodnotiť v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na podmienčné prepustenie odsúdeného.

Pre pozitívne rozhodnutie súdu o podmienčnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody je okrem iného nevyhnutné, aby odsúdený počas tohto výkonu svojim správaním preukázal polepšenie, čo nemožno bez ďalšieho stotožniť len s dobrým správaním sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody a zároveň je potrebná aj danosť reálneho predpokladu, že po takomto rozhodnutí bude odsúdený viesť riadny život.

Pri vyhodnotení materiálnych podmienok na podmienčné prepustenie je potrebné posúdiť všetky okolnosti, ktoré súvisia s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám a pravidlám, povahu a charakter spáchanej trestnej činnosti a jeho správanie sa vo výkone trestu odňatia slobody. Je preto správny postup prvostupňového súdu, ktorý komplexne posudzoval osobnosť odsúdeného, trestnú minulosť, charakter trestnej činnosti aj resocializačnú prognózu odsúdeného.

Sťažnostný súd len opakuje, že osoba odsúdeného vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť (opakované páchania trestnej činnosti úmyselnej povahy, 11 - krát súdne trestaný, opakovaný výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody, 1 - krát podmienčne prepustený) nedáva sťažnostnému súdu dostatočnú záruku, že prišlo k polepšeniu odsúdeného a tento bude v prípade podmienčného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody viesť riadny život. Aj keď je správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v súlade s ústavným poriadkom, s poukazom na jeho predchádzajúce výkony nepodmienečného trestu odňatia slobody, je dôvodné skôr konštatovať jeho prispôsobenie sa režimu výkonu trestu odňatia slobody, ako vnútornú zmenu v jeho hodnotovej orientácii. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že na nápravu odsúdeného a uvedomenie si negatívnych dôsledkov jeho konania nemali vplyv žiadne z uložených trestov, nakoľko sa opakovane dopúšťal trestnej činnosti rôzneho druhu. Je nevyhnutné zohľadniť, že odsúdenému boli poskytnuté viaceré šance, a to aj v podobe podmienčných trestov odňatia slobody, či podmienčného prepustenia, ktoré nevyužil, a preto niet sa prečo domnievať, že práve podmienčné prepustenie z aktuálneho výkonu trestu odňatia slobody splní svoj zákonom sledovaný účel.

Krajský súd navyše uvádza, že zohľadňovanie trestnej minulosti je pre posúdenie predpokladu vedenia riadneho života odsúdeným v budúcnosti plne v súlade s rozhodovacou praxou súdov. Mnohopočetná recidíva odsúdeného nepochybne svedčí v prospech záveru, že predchádzajúce odsúdenia, uložené tresty a ich výkon na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nebránili v ďalšom páchaní úmyselnej trestnej činnosti. Prísnejší náhľad na opakovane v minulosti recidivujúceho odsúdeného pri posudzovaní prognózy „či od neho možno očakávať na slobode riadny život“ je tak namieste a aj kladné hodnotenie jeho správania počas výkonu trestu odňatia slobody možno dôvodne prisudzovať len schopnosti prispôsobenia sa režimovým podmienkam výkonu trestu (v ktorom už bol opakovane), avšak pri existujúcich pochybnostiach, či takéto správanie možno rovnako očakávať aj mimo týchto režimových opatrení, teda na slobode.

Aj teda napriek tomu, že sa odsúdený vo výkone trestu dobre správa, riziko recidívy je s ohľadom na jeho trestnú minulosť stále privysoké resp. podľa hodnotenia ústavu stredné. Sťažnostný súd opakuje, že pozitívne rozhodnutie o podmienčnom prepustení nemôže byť v zmysle zákona opreté výlučne o dobré

správanie odsúdeného v podmienkach výkonu trestu, nakoľko toto nie je dostačujúce na vyslovenie predpokladu, že bude na slobode viesť riadny život.

Krajský súd navyše zdôrazňuje, že na podmienené prepustenie z výkonu trestu neexistuje „právny nárok“, ktorého by sa mohol domáhať ihneď, ako sa po určitú zákonom stanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti. Zmysel podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienenom prepustení význam, je podľa odbornej literatúry, ako aj bohatej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (napr. uznesenie zo dňa 12. augusta 2015, sp. zn. 3 Urtost 3/2015, zo dňa 10. septembra 2014, sp. zn. 1 Tost 19/2015, zo dňa 25. februára 2015, sp. zn. 3 Urtost 1/2015, zo dňa 24. septembra 2015, sp. zn. 6 Urtost 1/2015, zo dňa 7. apríla 2016, sp. zn. 5 Urtost 2/2016), aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti.

V posudzovanej veci možno uzavrieť, že v prípade odsúdeného prevažuje legitímna potreba ochrany spoločnosti pred ním ako páchatelom trestnej činnosti. Je tak v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby tento ďalej vykonával.

Keďže okresný súd napadnuté uznesenie podrobne odôvodnil a krajský súd sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení v plnom rozsahu stotožnil, na odôvodnenie napadnutého uznesenia v podrobnostiach poukazuje, pretože opakovať správne a podrobné dôvody zákonného rozhodnutia by bolo nadbytočné.

V širších súvislostiach krajský súd poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok vo veci Helle v. Fínsko z 19.12.1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59-60). Predpokladom tohto postupu je splnenie podmienky založenej na zistení, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu možno pokladať za dostatočne odôvodnené (Boldea v. Romania, rozsudok z 15.2.2017 k sťažnosti č. 19997/02, § 33; Hirvisaari v. Finland, rozsudok z 27.9.2001 k sťažnosti č. 49684/99, § 31, § 33).

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

S poukazom na uvedené skutočnosti preto senát krajského súdu sťažnosť odsúdeného A. B. v súlade s citovaným ustanovením zamietol ako nedôvodnú.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.